

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Lockerudsskolan

2016/2017

Antagen
Mariestad
20161005

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1. Syfte.....	3
1.2. Ansvar.....	3
2. Enhetens mål	4
3. Främja, förebygga och upptäcka	4
4. Förankring av planen.....	6
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	6
4.2 Vårdnadshavares delaktighet.....	6
4.3 Personalens delaktighet.....	6
5. Utvärdering, kartläggning och analys.....	7
5.1 Utvärdering av föregående läsårs plan.....	7
5.2 Kartläggning och analys	8
6. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer	11
Utreda och åtgärda diskriminering och annan kränkande behandling.....	11
Arbetsgång för personal om elever är i KONFLIKT med varandra.....	11
Arbetsgång för personal om elev utsätts för KRÄNKANDE BEHANDLING av annan elev ..	12
Arbetsgång om elev utsätts för kränkande behandling av personal.....	14
7. Referenser	16
8. Bilagor	17
8.1 Bilaga 1 – Förväntansdokument.....	17
8.2 Bilaga 2 – Definitioner	19
8.3 Bilaga 3 – Lagstiftning och styrdokument	21
8.4 Bilaga 4 – Anmälningsskyldighet.....	23

1. Inledning

Som stöd för arbetet med likabehandling och mot diskriminering och kränkningar, ska varje förskola/pedagogisk omsorg/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med den är det systematiska kvalitetsarbetet inom området. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan, den pedagogiska omsorgen och skolan.

I planen ska det finnas mål för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn och elever medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Planen ska vara känd hos alla i verksamheten och hos barns och elevers vårdnadshavare.

1.1. Syfte

Lockerudsskolans plan för att främja trivsel och goda relationer grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling (2006:1083). Enligt dessa lagar ska skolan arbeta för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs rättigheter oavsett:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

1.2. Ansvar

Det övergripande ansvaret för planen har rektor Emma Bohman. Det gemensamma ansvaret för att upprätta planen har personalen tillsammans med rektor, där elever och vårdnadshavare ges möjlighet till delaktighet i arbetet.

2. Enhetens mål

I förskoleklassens, skolans och fritidshemmets uppdrag ingår utöver kunskaper och färdigheter även förståelse för och ett avståndstagande från diskriminering, trakasserier och kränkningar. Lockerudsskolans arbete ska genomsyras av demokratiska värderingar.

Vi vill skapa en miljö där hänsyn och ömsesidig respekt präglar umgängestonen.

Vi ser olikheter som en tillgång.

Vi vill att alla elever och all personal känner sig sedda och att ingen utsätts för diskriminering, trakasserier eller kränkningar.

För att uppnå våra ambitioner i ovanstående påståenden har vi som mål att:

- Fritidshemmets verksamhet ska arbeta med rastaktiviteter där fritidspedagoger samarbetar med elever i organisation och upplägg inom konceptet ”Trivselledare”. Vuxennärvaro på raster, i omklädningsrum och matsal för att finnas som vuxen att stötta eleverna hur vi är tillsammans så att alla trivs.
- Vi ska säkerställa våra rutiner och strukturer för att hitta samsyn inom arbetslaget. Målbilden är likvärdighet i arbetet där ärendegång följs kring elevhälsoärenden.
- Vi ska arbeta aktivt med bemötande och språkbruket på skolan så att vi bemöter varandra med respekt och värdighet. Resultatet i elevenkäter ska visa att eleverna trivs och känner sig trygga på vår skola.

3. Främja, förebygga och upptäcka

Vi ska ständigt FRÄMJA och FÖREBYGGA diskriminering och kränkningar. Fokus i detta arbete handlar för oss om att skapa goda relationer mellan alla som är engagerade i skolans verksamhet. På Lockerudsskolan har vi ännu inte haft ett ärende som rör diskrimineringsgrunderna, vilket innebär att vi ska hålla i vårt förhållningssätt och värdegrundsarbete om alla människors lika

värde och möjligheter. Vi ger här några exempel på vilka aktiviteter som ingår i detta arbete:

- Gemensamma ordningsregler för trivsel och trygghet i skolmiljön
- En utbildning som utgår ifrån våra grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter
- Vi tillämpar ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen
- Vi ser flerspråkighet som en tillgång i undervisningen samt tillsammans med eleverna analyserar och diskuterar fördomar och stereotypa föreställningar om olika etniska grupper som kan förekomma
- Regelbundna klassråd, fritidsråd och elevråd där vi diskuterar trivsel och trygghet
- Gemenskapsfrämjande aktiviteter under läsåret för att skapa Vi-känsla
- Klasslärare, fritidspedagog och lärare i förskoleklass gör trygghetsvandring i skolans miljö tillsammans med eleverna för att synliggöra otrygga platser
- Utvecklingssamtal varje termin där en dialog kring trygghet och trivsel ingår
- Mentor har samtalstid schemalagt där tiden ägnas åt att samtala med eleverna om lärande och trivsel, enskilt eller i mindre grupp.
- Uppstartsvecka genomförs en gång per läsår i syfte att starta upp ett gott klimat tillsammans på skolan
- EHT (elevhälsoteamet) träffas varannan vecka för att bland annat föra en dialog kring klimatet på skolan

Vi har också olika forum för att gemensamt UPPTÄCKA eventuell diskriminering eller kränkning:

- Raster
- Spontana samtal mellan elev, personal eller andra vuxna
- Organiserad samtalstid mellan mentor och elever
- Skolans årliga trivselenkät

- Personalens arbetslagsmöten
- Granskning av undervisningsmaterial
- Utvecklingssamtal
- Trygghetsvandringar med eleverna
- Inskolningssamtal/Välkomstsamtal

4. Förankring av planen

De två planerna, årlig plan mot kränkande behandling samt likabehandlingsplan mot diskriminering och trakasserier, sammanförs i ett dokument i enlighet med riktlinjer från BEO. <http://korta.nu/n75r4>. Planen har upprättats och förankrats genom dialog i olika forum.

4.1 Barns/elevs delaktighet

Planen arbetas med i Elevrådet tillsammans med biträdande rektor. Inför mötet med Elevrådet har planen diskuterats under klassens klassråd tillsammans med ansvarig lärare.

Fritidspersonalen diskuterar innehållet i planen tillsammans med eleverna under Fritidsrådet.

4.2 Vårdnadshavares delaktighet

Vårdnadshavare ges möjlighet att diskutera och kommentera innehållet i planen under två föräldramöten, ett under hösten och ett under vårterminen.

4.3 Personalens delaktighet

Personalen utvärderar innevarande plan i slutet av vårterminen. Utifrån utvärdering och analys sätts nya mål upp för arbetet mot diskriminering och kränkningar. Rektor tillsammans med biträdande rektor upprättar en ny plan med utgångspunkt i dessa mål. I början av höstterminen diskuteras och kommenteras planen av personalen och utifrån den diskussionen fastställer rektor ny plan.

5. Utvärdering, kartläggning och analys

Under läsåret 2015/2016 skulle följande åtgärder påbörjas eller genomföras

- I fritidshemmet verksamhet ska personalen arbeta aktivt med begreppen delaktighet, ansvar och inflytande
- Den mångkulturella gruppen
Det finns ett årshjul men det behöver vara mer synligt för alla. Vi upprättar en plan för hur detta görs under höstterminen 2015.
- Sociala gruppen
Boken ”Goda grupper” köptes in till personal på skolan. Vi ska följa upp hur den har använts.
- Fadderverksamhet på skolan är igång mellan årskurs 3 och förskoleklassen. Vi ser över om fler årskurser ska kopplas till fadderverksamheten.
- Vi vuxna ska använda reflexvästar när vi är rastvärdar.
- Vi synliggör i verksamheten de kränkingsanmälningar som görs genom en punkt på dagordningen på arbetslagstid och på arbetsplatsträffar.
- Vi ska arbeta aktivt med språkbruket på skolan så att vi bemöter varandra med respekt och värdighet.

5.1 Utvärdering av föregående läsårs plan

Utvärdering av läsåret 2015/2016 påbörjade och genomförda åtgärder

- Fritidshemmets egen enkät visar att eleverna trivs och känner sig trygga på fritids, vilket är ett likvärdigt resultat med förra årets undersökning. Vårdnadshavare är också nöjda med fritidshemmets verksamhet. Personalen bedriver ett medvetet arbete i att arbeta med goda relationer i elevgrupperna, att möta upp nya elever och att hitta former i kommunikationen med nyanlända elever och deras föräldrar. Att nå fram trots att vi inte delar språket är viktigt för tryggheten. Vi har tillgång till studiehandledare på några språk, vilka också vid behov kan finnas som en språkbrygga även på fritids.
- Den mångkulturella gruppen har lagts ner under året. Vi har gjort bedömningen att det inte är en särskild grupp som ska fokusera på ta tillvara

skolans mångfald, utan att det arbetet och förhållningssättet ska genomsyra både den enskilde lärarens/fritidspedagogens arbete såväl som arbetslagets.

- Sociala gruppen har också lagts ner under året av samma skäl som i ovanstående punkt. Det är all personals ansvar att arbeta för trygghet och studiero samt att skapa goda relationer. Vi ser behovet av att samverka kring det vi kallar ”mellanrummen”, raster och elevers förflyttningar mellan aktiviteter.
- Fadderverksamhet på skolan är igång mellan årskurs 3 och förskoleklassen. Då vi ser vinster med faddergrupper har läsåret 2016/2017 inletts med att lärarna har ordnat en slags trygghetsgrupper. Inför schemabrytande aktiviteter har eleverna grupperats i grupper med elever från förskoleklass till årskurs 6, där eleverna i årskurs 6 har ett extra ansvar för gruppen. Om inget annat uppstår kommer grupperna att vara konstanta och arbeta/vara tillsammans vid olika aktiviteter. Förhoppningen är att eleverna ska lära känna varandra bättre över klassgränserna.
- Alla vuxna använder reflexvästar när vi är rastvärdar. Det gör att eleverna har lätt att se de vuxna när vi är rastvärdar.
- Vi kan bli bättre på att i verksamheten synliggör de kränkingsanmälningar som görs genom en punkt på dagordningen på arbetslagstid och på arbetsplatsträffar. Vi har under året prövat oss fram hur vi ska arbeta med utredningsarbetet kopplat till kränkingsärenden och det arbetet har nu börjat ta form. När vi har gjort återkoppling har endast de som berörs av inblandade elever fått information samt lyfts vid samverkan, men vi gör ett nytt omtag med att ha en stående punkt även på arbetsplatsträffar. Vi har som förhållningssätt att alla elever är allas elever och då ska vi också ta ett helhetsgrepp kring de eventuella kränkningar som sker.
- Vi har arbeta aktivt med språkbruket på skolan så att vi bemöter varandra med respekt och värdighet. Här har vi en del kvar att göra då vi hör att eleverna för ofta har en negativ jargong sinsemellan.

5.2 Kartläggning och analys

När vi kartlägger enhetens utvecklingsområden och styrkor använder vi följande forum: Elevråd, trygghetsvandringar med eleverna, samrådsmöten, elevhälsoteamets möten, arbetslagsmöten, enhetens gemensamma konferenser, enkäter i årskurs 2 och 5 samt fritidshemmet samt utvärdering av planen i slutet av läsåret. Följande har kommit fram:

Enhetens utvecklingsområden

- Fler vuxna ute på rasterna behövs för att kunna överblicka och finnas på plats vid behov då skolgården är stor och eleverna många
- Ökad tillgång till studiehandledare/språkstödjare i verksamheten då många elever inte har svenska som modersmål. Det ger utmaningar i kommunikationen när personalen exempelvis behöver reda i en konflikt och eleverna inte har tillräckliga kunskaper i svenska för att förstå sammanhanget eller lärarens resonemang.
- Arrangera rastaktiviteter för att skapa positiva mötesplatser under raster
- Stötta nyanlända elever i klassen med tydligare fadderverksamhet, språkstödjare, genomgång av rutiner, information till vårdnadshavare om den svenska skolan – skapa tryggheten i att veta förutsättningar och förväntningar
- Synliggöra eventuellt grupptryck bland eleverna, då vi upplever att det är svårt för eleverna att motstå gruppens attityd om den är negativ – arbeta med positivt förstärkande aktiviteter både på grupp- och individnivå
- Arbeta för att all personal delar och följer överenskomna regler på skolan och att all personal ingriper om konflikter uppstår
- Arbeta för att mer hamna i främjande och förebyggande arbete är åtgärdande
- Tydligare och snabbare återkoppling till berörd personal kring och i pågående ärenden
- Se till att elevhälsoplanen och planen mot diskriminering och kränkande behandling blir användbara redskap
- Rikta socialpedagogens arbete mot ”mellanrummen i verksamheten” samt att finnas där för de elever som behöver guidning och strategier att hantera relationer och/eller konflikter

Enhetens styrkor

- Ett ständigt arbete runt socialt samspel, en naturlig del i undervisningen
- Trygghetsvandring genomförs regelbundet och uppkomna saker tas tag i av personal på skolan
- Kontinuerligt arbete tillsammans med eleverna kring regler och rutiner
- Aktiv konflikthantering när behov uppstår
- Arbete med klassen när det kommer nya elever för att de ska känna sig välkomna
- Utomhusaktiviteter för att stärka vi-känslan bland eleverna
- Lärgrupper i undervisningen där eleverna lär känna varandra och samarbetar över klassgränserna
- Praktiskt arbete i undervisningen är en framgångsfaktor för motivationsskapande undervisning, vilket ger god samvaro bland eleverna
- Avsatt tid för kränkingsärendeutredning samt riktat personal dit leder till effektivare utrednings- och uppföljningsarbete och då möjlighet att reda i osämja, konflikter och kränkningar
- Under året har rutiner och strukturer satt sig i elevhälsans arbete. Bland annat har kränkingsärenden en snabb utredningsprocess i och med att biträdande rektor och socialpedagog har hållit i utredningarna.

6. Rutiner/åtgärder vid akuta situationer

Utreda och åtgärda diskriminering och annan kränkande behandling

Ytterst ansvarig för att inga elever eller vuxna på skolan/fritidshemmet diskrimineras, kränks eller trakasseras är rektor. För att uppnå målet att alla behandlas väl och lika behöver alla på skolan/fritidshemmet känna ansvar för att uppmärksamma och rapportera diskriminering och kränkning. Eleverna gör det efter förmåga, för de anställda vuxna är det en skyldighet.

Arbetsgång för personal om elever är i KONFLIKT med varandra

Insats	Åtgärd	Ansvarig	Tidpunkt
1 Upptäckt av konflikt	Den personal som upptäcker konflikten ska genast ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats meddelas elevernas mentor.	Personal	Omedelbart
2 Samtal med inblandade	Den som upptäcker konflikten talar med den/de som är inblandade i konflikten: <ul style="list-style-type: none"> • om flera personer deltagit talar de vuxna med dem en och en • utred vad som har hänt • prata om önskat läge • dokumentera samtalet på lämpligt sätt 	Personal	I samband med samtalet
3 Samtal med de som är inblandade	<ul style="list-style-type: none"> • utgå ifrån det som har kommit fram i enskilda samtal och låt var och en redogöra för sin upplevelse av varför konflikten uppstod • kom överens om hur alla inblandade ska se till att konflikten inte uppstår igen • bestäm tid för uppföljning av överenskommelsen, cirka en vecka senare 	Personal	I samband med samtalen
4 Kontakta vårdnadshavare	kontakta inblandade elevers vårdnadshavare och berätta om vad som hänt och vad som nu beslutats enligt uppsatt plan dokumentera samtalen på lämpligt sätt	Personal	Samma dag

Arbetsgång för personal om elev utsätts för KRÄNKANDE BEHANDLING
av annan elev¹

Insats	Åtgärd	Ansvarig	Tidpunkt
1 Informera rektor	Den pedagog eller annan vuxen som upptäcker kränkning informerar rektor om vad som har hänt och vad som har gjorts via ”Anmälan till rektor ” <i>alternativt</i> Vårdnadshavare kontaktar rektor och informerar vad som har hänt. Rektor gör en kränkingsanmälan till nämnden. Biträdande rektor ansvarar för utredning av kränkingsärendet samt informerar vårdnadshavare.	Mentor/arbetslag Vårdnadshavare	skyndsamt
2 Samtal med utsatt	Socialpedagog/bitr rektor (rektor) samtalar med utsatt: <ul style="list-style-type: none"> • klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. • förklarar att kränkningar inte får förekomma och förklara eventuella åtgärder som sätts in • bestämmer en tid för uppföljning cirka en vecka senare • klargör även att eleven genast ska komma till mentorn/arbetslaget om något händer • dokumenterar samtalet i blanketten ”Utredning vid och/eller kränkande behandling” 	Socialpedagog/ bitr rektor	I samband med samtalet
3 Samtal med aktör	Socialpedagog/bitr rektor (rektor) samtalar med aktör: <ul style="list-style-type: none"> • om flera personer deltagit talar de vuxna med dem en och en • förklara att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag, och att de genast ska upphöra. • gör upp en plan för hur detta ska gå till 	Socialpedagog/ bitr rektor	I samband med samtalet

¹ Se Navet: http://navet.mariestad.se/service-och-stod/arbetsrutiner_checklistor/barn-utbildning/Sidor/Diskriminering-och-kränkande-behandling.aspx

	<ul style="list-style-type: none"> • bestäm en tid för uppföljning cirka en vecka senare. • dokumentera samtalet i utredningsblanketten 		
4 Uppsikt	Eleverna hålls under uppsikt	Mentor/arbetslag	fortlöpande
5 Uppföljande samtal	Uppföljande samtal genomförs <ul style="list-style-type: none"> • kontakta vårdnadshavare för att delge information om läget • Eleverna hålls även fortsättningsvis under uppsikt. • Dokumentera samtalen i utredningsblanketten 	Socialpedagog/bitr rektor	Enligt handlingsplan
6a Kränkning upphör	Ärendet avskrivs. Elever informeras och beröms för bra insats. Vårdnadshavare informeras. Rektor meddelas och informerar nämnden.	Rektor Bitr rektor	Enligt handlingsplan
6b Kränkning upphör inte*	<ul style="list-style-type: none"> • Biträdande rektor ansvarar för fortsatt utredning. • En handlingsplan för åtgärder upprättas för att komma till rätta med problemet. • Samtalet dokumenteras i utredningsblanketten. • Vårdnadshavare kontaktas för att informeras om hur utredningen fortskrider med elever och arbetslag samt om vårdnadshavares viktiga roll i samarbetet. 	Bitr rektor/rektor	När kränkning inte upphör trots insats
7 Genomförande och uppföljning av insatser	Handlingsplan framtagen enligt överenskommelse genomförs.	Bitr rektor	Enligt överenskommelse i handlingsplan
8 Uppföljning av insatser	Handlingsplanen följs upp: <ul style="list-style-type: none"> • Samtal med utsatt och aktör • Kontakt med vårdnadshavare 	Bitr rektor	Enligt överenskommelse i handlingsplanen
9a Kränkning upphör inte	Om kränkningarna eller trakasserierna ändå inte upphört vidtas ytterligare åtgärder, till exempel kontakt med andra myndigheter som socialtjänst eller polis.	Rektor/bitr rektor	Omedelbart

9b Kränkning upphör	Ärendet avskrivs. Elever informeras och beröms för bra insats. Vårdnadshavare informeras.	Bitr rektor/ rektor	Enligt överenskom melse i handlings- planen
------------------------------------	---	------------------------	---

Arbetsgång om elev utsätts för kränkande behandling av personal

Insats	Åtgärd	Ansvarig	Tidpunkt
1 Upptäckt av kränkning	Händelsen anmäls till rektor av elev, vårdnadshavare eller personal. Elev kan också prata med annan vuxen som hen känner förtroende för. Anmälan dokumenteras och vid behov görs en kränkingsanmälan enligt rutiner.	Rektor	Omedelbart
2 Samtal med vårdnadshavare	<ul style="list-style-type: none"> • Rektor informerar vårdnadshavare • Samtalet dokumenteras 	Rektor	I samband att anmälan tas emot
3 Samtal med personal samt elev	<ul style="list-style-type: none"> • Rektor utreder och åtgärdar: • Samtal med personal • Samtal med elev • Upprättar åtgärder och handlingsplan • Utredning och åtgärder dokumenteras. 	Rektor	I samband med insatserna
4 Informera facklig företrädare och skyddsombud	<ul style="list-style-type: none"> • Rektor informerar i samtal personals fackliga företrädare samt skyddsombud inom ramen för sekretess. • Samtalet dokumenteras 	Rektor	I samband med samtalet
5 Uppföljning 1	<ul style="list-style-type: none"> • Rektor följer upp ärendet med elev och hens vårdnadshavare. • Uppföljning dokumenteras 	Rektor	Senast två veckor efter att händelsen anmälts.
6 Uppföljning 2	<ul style="list-style-type: none"> • Rektor träffar den personal som kränkt eleven och samtalar om hur undervisningen och möten med berörd elev fungerar. • Uppföljning dokumenteras 	Rektor	Regelbundet enligt handlingsplan

7 Uppföljning 3	Rektor har efter behov ytterligare möte med elev och vårdnadshavare för att följa upp att kränkning upphört.	Rektor	Regelbundet enligt handlingsplan
8a Ärendet avslutat	Om kränkning upphör avskrivs ärendet Uppföljning sker nästkommande medarbetarsamtal.	Rektor	Enligt handlingsplan
8b Kränkning upphör inte	Om åtgärderna inte är tillräckliga tas kontakt med rektors chef samt personalavdelning för vidare insatser. Elev och vårdnadshavare kan vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinspektionen.se/BEO	Rektor	När kränkning inte upphör trots insats

7. Referenser

- Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling – allmänna råd (Skolverket)
- Lika rättigheter i förskolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Lika rättigheter i skolan – handledning (Diskrimineringsombudsmannen)
- Skollag (2010:800)
- Diskrimineringslag (2008:567)
- Socialtjänstlag (2001:453)
- Barnkonventionen : FN:s konvention om barnets rättigheter. (2009)

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1 – Förväntansdokument

Det är rektors ansvar att:

- se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan och i fritidshemmet
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att förebygga diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller könsöverskridande identitet eller uttryck samt kränkande behandling och trakasserier
- årligen utvärdera och upprätta en plan mot diskriminering samt kränkande behandling i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare. Dessa två planer sammanförs i en plan.
- om skolan eller fritidshemmet får kännedom om att diskriminering, kränkande behandling eller trakasserier förekommer se till att utredning görs och att åtgärder vidtas
- se till att skolans och fritidshemmets personal har ett gemensamt system för hur de anmäler, utreder och dokumenterar upptäckt diskriminering, kränkande behandling och trakasserier samt de åtgärder som vidtagits
- kontakta andra myndigheter vid behov

Det är lärares, fritidspedagogers och annan personals gemensamma ansvar att:

- följa skolans/fritidshemmets plan mot diskriminering och kränkande behandling
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som hen förmedlar genom sin undervisning och sträva efter likabehandling
- påtala diskriminering, kränkande behandling och trakasserier som förekommer på skolan och i fritidshemmet
- se till att åtgärder vidtas då diskriminering, kränkande behandling och trakasserier misstänks, anmäls eller upptäcks

- dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt diskriminering, kränkande behandling och trakasserier samt de åtgärder som vidtas
- bevaka att utreda fall av diskriminering, kränkande behandling och trakasserier följs upp, där den enskilda läraren, fritidspedagogen eller annan personal är berörd
- bemöta elever och kollegor på ett respektfullt sätt
- arbeta för att alla våra olikheter berikar vår verksamhet

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- påtala diskriminering, kränkande behandling och trakasserier som förekommer på skolan och i fritidshemmet
- bemöta elever, lärare, fritidspedagoger och övrig personal på ett respektfullt sätt

1

Det är alla föräldrars gemensamma ansvar att:

- ta del av och handla i enlighet med den här planen mot diskriminering och kränkande behandling
- ta aktiv del av information från skolan
- vara aktiva i elevernas lärande och utveckling
- arbeta tillsammans med skolan mot våra gemensamma mål
- vara uppmärksamma på om någon elev inte har det bra på skolan och då informera skolans personal (information om utsatta elever kan inte återkopplas till uppgiftslämnaren på grund av sekretesskäl, om annan än vårdnadshavare)

8.2 Bilaga 2 – Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

8.3 Bilaga 3 – Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

Förbud mot kränkande behandling

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsyn över att lagen följs. Lagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar förskolechef/rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

8.4 Bilaga 4 – Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa skola.